

bus congregata: eiusque sanctum euangelium longe inter Gentes lateque propagandum. Nec miretis, eum cum sit rex credentium, vocari Iudæorum regem: id enim eam ob causam effectum est, quia natus fuit in Iudæa ex Iudæorum familia, ad quos præsentia corporali in persona propria missus fuit. Ideo eorum peculiariter rex dicebatur. Dicitur etiam rex Iudæorum, quia Iudæi idem sunt quod confidentes & laudantes: omnes enim veri Christiani Christum confitentur, & laudibus efferunt. Ablato à Iudæis dominio temporali venit spirituale: cessante scepro caduco venit æternum: dempto regno terræ venit regnum cœli, de quo Christus dixit capite Matthæi 12. Peruenit in vos regnum Dei. Postremo confirmatur hæc veritas patrum testimonio sapientia & auctoritate præstantium: hi Christi regnum spirituale esse in ecclesia asseueranter affirmant. Hi sunt Origenes homilia 30. in Lucam: Hieronymus in commentariis in primum caput Ecclesiasticis, & in caput vigesimum primum Ezechielis, & in caput vigesimum septimum Matthæi, & in caput 1. Proverborum: Augustinus tractatione 51. in Ioanne, & tractatione 117. & in libro octoginta trium quaestionum: Gregorius Nyssenus in libro de oratione: Epiphanius libro primo contra hæreses: Finus Hadrianus capite decimo libri 5. flagelli Iudæorum: & multi alii auctores illustribus laudibus celebrati. Aspicias igitur, Christum regem esse, sed non temporalem instar aliorum regum, esseque regnum eius æternum, iuxta id quod hoc loco Daniel perpetuis monumentis consignavit.

¶ De monte abscessus est lapis sine manibus. Mons hic est virgo sanctissima Maria. Ita hunc locum interpretatur Hieronymus, Theodorus, Lyranus, Dionysius Carthusianus, & glossa interlinearis, tamen si alteram etiam ponat interpretationem. Dicitur Christus abscessus de monte sine manibus, quia de altissima virgine, quæ ob excellentiam virtutum eminentiam & firmitatem mons appellatur, natus est sine operatione humana, sine virili complexu, sed

Spiritus Sancti gratia & virtute. Aspicias locum, ubi virginitas Mariæ Dei genitricis prædicta fuit. Hunc admirabilem Christi ortum ex virgine purissima, prædixerat his verbis Esaias capite septimo: Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel, quod sonat nobiscum Deus. De ea vaticinatus est Ezechiel capite 44. sub figura portæ Orientalis clausæ in æternum, per quam Deus egressus est: quæ de sanctissima Maria perpetuæ virginitati consecrata natus est mihi de saluator. Hanc perpetuam Dei genitricis virginitatem adumbravit pura illa & veluti virginea terra, ex qua primus Adâ typus futuri fuit mirabiliter formatus. Fuit etiam adumbrata, ut ait diuus Bernardus, in rubo, qui ardebat, & non comburebatur. Et in virga Aaronis, quæ absque naturali virtute fructum produxit. Capite quadragesimo nono Genesis ubi nos habemus: Donec veniat, qui mittendus est: habet litera Hebræa: Donec veniat Siloh: quod vocabulum potest derivari à Salach, quod est mittere, & à Sil, quod est filius. Primam derivacionem secutus est noster interpret: secundam sequuntur alii, verentes: Donec veniat filius suus, vel filius sui. Quis est hic, qui est filius sui, nisi Christus, qui est filius Dei? Cùm autem in terra patrem non habuerit, sed matrem, est necessario dicendum, esse illam virginitate præditam. Ipse Deus ædificavit sibi humanitatem iuxta illud capitis noni Proverborum: Sapientia ædificavit sibi domum. De iade capite trigesimo eorundem Proverborum ait ita Salomon: Tria sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro: via aquilæ in cœlo, via colubri super petram, via navis in medio maris, & via viri in adolescèntula. Pro quo in codicibus minime correctis est: & via viri in adolescèntia. Sed in codicibus emendatis & puris nõ est adolescèntia, sed adolescèntula: pro qua in Hebræico est Halma, quæ vox virginè adolescèntulam significat. Pro quo noster interpret apud Esaiam capite 7. vertit virginem dicen: Ecce virgo concipiet. Vbi etiam Septuaginta virginem transtu-

Esaï. 7.

Eze. 44.

Gen. 1.

Exod. 3.

Nu. 17.

Gen. 49.

Prou. 9.

Prou. 30

Esaï. 7.

Mat. 12.

Origen.
Hieron.

August.

Nyssen.
Epipha.
Finus.

Hieron.
Theod.
Diony.